

ÚOHS

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

INFORMAČNÍ LIST Č. 1 / 2006

ÚNOR 2006

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Joštova 8, 601 56 Brno

Redakční rada: Kristián Chalupa, Filip Vrána,
Martin Švanda, Jana Ištvanová

tel.: 542 161 288

fax: 542 210 023

e-mail: tiskuohs@compet.cz

www.compet.cz

Nový zákon o veřejných zakázkách nebude revolucí

Určitě pro Vás není novinkou, že Parlament České republiky v současné době projednává nový zákon o veřejných zakázkách. Návrh je nyní zpět v poslanecké sněmovně, neboť senát jej 1. února vrátil se šesti pozměňovacími návrhy. Dolní komora by se jím měla zabývat v březnu, přičemž podle jednoho z pozměňovacích návrhů byla účinnost tohoto zákona stanovena na první den třetího kalendářního měsíce po dni jeho vyhlášení. Pokud tedy vše půjde hladce, nová právní úprava by mohla vstoupit v platnost v červenci tohoto roku.

Stávající zákon č. 40/2004 Sb. nabyl účinnosti dne 1. května 2004 a vyvstává tedy otázka, proč nový zákon, když ten současný je necelé dva roky starý. Kromě toho, že zákon č. 40/2004 Sb. byl již osmkrát novelizován a s další rozsáhlou novelizací by se zvyšovala jeho neprehlednost, je zde několik dalších důvodů:

1. transpozice nových zadávacích směrnic EU
2. zavedení nových institutů
3. zapracování zkušeností s aplikací stávajícího zákona
4. opravy legislativních chyb stávajícího zákona
5. posílení základních směrnice principů – transparentnost, rovné zacházení a zákaz diskriminace.

Návrh nového zákona nemění nic na podstatě stávající právní úpravy. Je zde vidět snaha o zachování obsahu, struktury i terminologie ze zákona č. 40/2004 Sb. Novinek a změn je však v návrhu poměrně hodně, nejedná se ovšem o změny razantní. Mezi základní novinky patří především veřejné zakázky malého rozsahu, větší flexibilita, nová řízení – soutěžní dialog, zjednodušené podlimitní řízení, centrální zadávání, rámcové smlouvy pro všechny zadavatele, ustavování hodnotících komisí, možnost plně elektronického řízení.

Mezi nové základní instituty, které jsou upraveny v návrhu zákona, byly zařazeny: dynamický nákupní systém, elektronická aukce, rámcová smlouva a centrální zadavatel.

Dynamický nákupní systém je plně elektronický systém pro pořizování běžných veřejných zakázek, který je časově omezený a otevřený po celou dobu trvání všem dodavatelům, kteří splní vstupní podmínky.

Elektronická aukce je elektronický systém hodnocení nabídek, který umožňuje předkládání nových hodnot nabídek a sestavování aktuálních pořadí nabídek na základě automatických metod hodnocení.

Institut rámcové smlouvy umožňuje uzavřít smlouvu s jedním nebo třemi a více dodavateli na dobu určitou upravující podmínky jednotlivých dílčích plnění.

A konečně institut centrálního zadavatele je nově vymezen jako subjekt, který zadává veřejné zakázky na účet jiných zadavatelů nebo pro ně přímo pořizuje dodávky, služby či stavební práce.

Vyloženě revoluční změny tedy nový zákon nechystá. Pozměňuje však mnohé problematické části zákona č. 40/2004 Sb. a zavádí do domácí legislativy dvě evropské směrnice. Po úspěšném završení snahy zákonodárců by pak měli zadavatelé i uchazeči o veřejné zakázky dostat do rukou kvalitní právní úpravu, která zabezpečí hladký a jednoznačný průběh zadávacích řízení i transparentní vynakládání veřejných prostředků.

*Mgr. Jindřiška Koblihová
náměstkyně předsedy ÚOHS, řídí sekci veřejných zakázek*

Vyhodnocení vnější kontrolní činnosti za rok 2005

V roce 2005 ÚOHS zahájil tři kontrolní akce (podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů):

Český svaz tělesné výchovy

Kontrola byla provedena dne 18.1.2005. Z veřejných zakázek zadaných v letech 2002 až 2004 o celkovém objemu téměř 700 milionů korun byly ke kontrole vybrány zakázky, na jejichž realizaci byla poskytnuta dotace v minimální výši 10 mil. Kč. Na základě tohoto kritéria bylo přezkoumáno 17 veřejných zakázek. Současně s přezkoumáním postupu zadavatele při zadávání veřejných zakázek byla kontrola zaměřena na zjištění mechanismu v systému přidělování dotací v oblasti sportu a tělovýchovy a na vztahy mezi ČSTV a jednotlivými sportovními kluby při zadávání veřejných zakázek realizovaných z finančních prostředků ze státního rozpočtu.

V průběhu kontroly bylo přezkoumáno 17 veřejných zakázek zadaných v období od 1.6.2002 do 31.12.2004, z nichž

- 1 veřejná zakázka byla zadána výzvou jednomu zájemci k podání nabídky podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“),
- 4 investiční akce: „Zelené trávníky 2002“ - celkem 56 veřejných zakázek
 „Zelené trávníky 2003“ - celkem 42 veřejných zakázek
 „SZNR pro svazy 2002“ - celkem 47 veřejných zakázek
 „SZNR - globál pro svazy 2003“ - celkem 36 veřejných zakázek,
 na jejichž realizaci byla poskytnuta tzv. „globální dotace“ na úpravu či údržbu hřišť nebo na nákup strojů a náradí od MŠMT, byly zadány postupem podle § 49b zákona,
- 12 veřejných zakázek bylo zadáno výzvou více zájemcům k podání nabídky podle § 49 odst. 1 zákona.

Po přezkoumání veřejných zakázek byly ve 13 případech shledány důvody pro zahájení správního řízení. Kontrolní akce je ukončena. Na základě výsledků kontroly bylo zahájeno 12 správních řízení z vlastního podnětu (2 veřejné zakázky na realizaci výstavby fotbalových hřišť na Strahovském stadionu byly šetřeny společně v rámci 1 správního řízení).

V deseti správních řízeních bylo konstatováno závažné porušení § 69 zákona, kdy **ČSTV jako zadavatel v rozporu se zákonem převedl na jednotlivé sportovní kluby rozhodovací pravomoci**, ač byly dotace poskytovány ČSTV.

Výběrová řízení prováděly jednotlivé sportovní kluby, které v řadě případů nepostupovaly v souladu se zákonem stanovenými postupy. Přehled správních řízení je uveden v následující tabulce:

Číslo SŘ	Název zakázky	Cena v Kč s DPH	Pokuta, výrok	Právní moc
203/05	Rekonstrukce a obnova technologie zařízení plaveckého stadionu Podolí	32 222 563,- + dodatek: 3 137 950,-	Zastaveno § 30 SŘ - ČSTV hradil ze svých prostředků, není zadavatelem	24.2.2006
208/05	Rekonstrukce a obnova technologie zařízení plaveckého stadionu Podolí - II.	11 459 950,-	Konst. porušení, uplyn. lhůty pro pokutu	22.2.2006
209/05	Zastřešení zimního stadionu v Černošicích	13 684 982,-	Konst. porušení, uplyn. lhůty pro pokutu	10.2.2006
210/05	Rekonstrukce technologie plaveckého areálu v Roudnici nad Labem	19 379 825,- + dodatek: 2 699 320,-	Konst. porušení, uplyn. lhůty pro pokutu	16.2.2006
211/05	Realizace výstavby ploch fotbalového hřiště č.3, 4 a 8 a travnaté plochy na ploše Velkého Strahovského stadionu v době od 09/2003 do 11/2003	14 608 145,90 29 659 451,45	100 000,- 2 VZ- účelové rozdělení předmětu VZ	4.2.2005
212/05	Areál FC Příbram - hřiště s umělým povrchem	8 450 000,-	Konst. porušení, uplyn. lhůty pro pokutu	10.2.2006
213/05	Výstavba tréninkového travnatého hřiště FC Příbram	8 215 792,-	10 000,-	3.2.2006
214/05	Rekonstrukce tenisového areálu sparta Praha	10 000 000,-	30 000,-	3.2.2006
215/05	Rekonstrukce zimního stadionu SK SLAVIA PRAHA	23 898 928,-	50 000,-	3.2.2006
216/05	Tribuna TJ Olympia Blansko	16 805 672,-	35 000,-	4.2.2006
217/05	Rekonstrukce a přístavba k objektu šaten, III. etapa - výstavba tribun a hřiště	14 998 543,-	30 000,-	3.2.2006
218/05	Rekonstrukce a přístavba k objektu šaten a kabin fotbalového hřiště v Uherském Brodě, parc. č. 1770/1 k.ú. Uherský Brod	11 003 067,-	19 000,-	28.1.2006
Pokuty celkem: 274 000,-				

Správní řízení vedená s ČSTV měla význam i z hlediska preventivního, neboť jak sdělil ČSTV dne 3.2.2006 kontrolním pracovníkům, je ČSTV veden snahou postupovat v dalším zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem a nezákonnému přenesení rozhodovacích pravomocí předejít využitím institutu společného zadavatele, tj. zadávání veřejných zakázek ČSTV spolu s příslušným sportovním klubem.

Město Orlová

Kontrola byla provedena dne 10.5.2005. Předmětem kontroly byly veřejné zakázky zadané v období od 1.1.2004 do 30.4.2004 podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, veřejné zakázky zadané v období od 1.5.2004 do 31.3.2005 podle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a všechny úplatné smlouvy

(včetně dodatků) uzavřené mezi městem Orlová a společností SMO, městská akciová společnost Orlová, v období od 1.1.2002 do 31.3.2005.

Celkem bylo přezkoumáno:

- 3 veřejné zakázky zadané výzvou více zájemcům podle § 49 odst. 1 původního zákona,
- 1 veřejná zakázka zadaná v jednacím řízení bez uveřejnění podle stávajícího zákona,
- 6 úplatných smluv uzavřených mezi městem Orlová a společností SMO, městská akciová společnost Orlová.

Po přezkoumání dokumentací k veřejným zakázkám a předložených smluv shledali kontrolní pracovníci důvody pro zahájení správního řízení v případě 2 veřejných zakázek zadanych podle původního zákona (v případě jedné veřejné zakázky byly pochybnosti objasněny doplněním listinných dokladů v rámci námitkového řízení) a v případě jedné veřejné zakázky zadané podle stávajícího zákona. Kontrolní akce je ukončena.

Na základě výsledků kontroly byla zahájena 2 správní řízení. V obou případech bylo konstatováno závažné porušení zákona, za které byly zadavateli uloženy pokuty. Přehled správních řízení, včetně výroku, výše uložené pokuty a nabytí právní moci je uveden v následující tabulce:

Číslo SŘ	Název zakázky	výrok	pokuta	právní moc
160/05	Výstavba objektu městské knihovny - provedení dodatečných prací	§ 102 odst. 1 písm. a) stávajícího zákona	80 000,-	27.10.2005
165/05	Provádění údržby Lesoparku v Orlové-Lutyni	§ 62 odst. 1 původního zákona	10 000,-	15.11.2005

Ministerstvo obrany ČR

V současné době probíhá kontrolní akce přezkoumáváním zaslanych dokumentací o zadání veřejných zakázek a dalších listinných podkladů.

Statistiky

Přehled vedených správních řízení v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek podle zák. č. 199/1994 Sb. a zák. č. 40/2004 Sb. v roce 2005

Počet obdržených podání (návrhy+podněty)	539 (183+356)
Zahájená správní řízení celkem	334
Zahájená správní řízení na návrh	183
Zahájená správní řízení z úřední povinnosti	151
Počet neukončených správních řízení	2
Vydaná prvostupňová rozhodnutí celkem	332
Vydaná rozhodnutí ve věci	228
Zastavená správní řízení + zamítnutá z procesních důvodů	104
Počet uložených pokut	64
Výše pravomocných pokut v roce 2005	2.349.000 Kč
Výše pokut splatných v roce 2005 dle výpisu ČNB	2.569.000 Kč
Výše správních poplatků splatných v roce 2005	3.038.000 Kč
Výše kaucí složených v roce 2005	34.376.484 Kč
Výše kaucí, které propadly do státního rozpočtu v roce 2005	4.708.940 Kč

stav k 9. 2. 2006

Úspěšnost soudního přezkumu rozhodnutí ÚOHS v oblasti veřejných zakázek Krajským soudem v roce 2005

stav k 13. 2. 2006

V oblasti veřejných zakázek rozhodl v roce 2005 Krajský soud v Brně celkem 18 případů. Z toho čtrnáctkrát byl úspěšný ÚOHS.

Případy

Lesy ČR jsou zadavatelem a porušily tak zákon

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) vydal 31. ledna 2006 dvě prvostupňová rozhodnutí ve věci postupu státního podniku **Lesy ČR** při výběru dodavatelů na **zajištění lesnických činností**. Správní řízení bylo zahájeno na základě návrhu společností CE WOOD a Dřevařská a lesnická společnost.

Vzhledem k tomu, že Lesy ČR při výběru dodavatelů **nepostupovaly podle zákona o veřejných zakázkách**, byla předmětem řízení především otázka, zda tato společnost **je či není dle uvedeného zákona zadavatelem**. ÚOHS se ve svém rozhodnutí přiklonil k závěrům Evropské komise i navrhovatele a potvrdil, že **Lesy ČR byly povinny podle zákona postupovat**. Zamítl však návrh společnosti CE WOOD zakázat plnění stávajících, případně uzavírání nových smluv.

Co se týče merita rozhodnutí, tedy problematiky, zda Lesy ČR jsou či nejsou zadavatelem, měl ÚOHS k dispozici **3 posudky, které si vzájemně protirečily**. Obecně platí, že **veřejným zadavatelem je mj. právnická osoba, která byla zřízena zákonem nebo na základě zákona za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu a je financována převážně veřejnými zadavateli, nebo je veřejnými zadavateli řízena nebo veřejní zadavatelé jmenují více než polovinu členů v jejím správním, řídicím či kontrolním orgánu**. Lesy ČR v průběhu správního řízení tvrdily,

že nejsou veřejným zadavatelem, neboť v jejich případě není splněna ani jedna ze shora uvedených podmínek.

Dle ÚOHS přitom z rozsudků Evropského soudního dvora vyplývá, že v případě, kdy určitý subjekt vykonává částečně činnost sloužící **k uspokojování potřeb veřejného zájmu** a současně i jinou běžnou obchodní činnost, **je považován za zadavatele v plném rozsahu své činnosti**. Tuto podmínku Lesy ČR

jednoznačně splňují při provádění činností odborného lesního hospodáře v případech, kdy si vlastník lesa hospodáře sám neustanoví. Vykonávají tak veřejnou službu, kterou by jinak musel zajistit stát. Rovněž forma zřízení Lesů ČR jako státního podniku nasvědčuje jejich postavení jako veřejného zadavatele.

Dle názoru ÚOHS jsou Lesy ČR zadavatelem ve smyslu zákona o veřejných zakázkách. Uvedený podnik ale při zadávání předmětné zakázky, kterou měl zadat jako nadlimitní, nepostupoval podle zákona. ÚOHS při úvahách o případném uložení **sankce** za porušení zákona vzal v úvahu skutečnost, že v minulosti vydal rozhodnutí, z nichž bylo možno učinit závěr, že Lesy ČR nejsou veřejným zadavatelem. **Z uvedeného důvodu se rozhodl upustit od uložení sankce**.

Navrhované předběžné opatření ani zákaz plnění z uzavřených smluv orgán dohledu neuložil, neboť **nechtěl nadměrně zasahovat do smluvních vztahů** a je si vědom toho, že Lesy ČR musí po omezenou dobu v nezbytně nutném rozsahu mít zajištěny dodávky dřeva pro své odběratele, než vstoupí v platnost nové smlouvy, které budou uzavřeny na základě obdržených nabídek v zadávacím řízení.

Proti prvostupňovému rozhodnutí Úřadu byly podány rozklady ze strany zadavatele i uchazečů.

Mýtné

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže vydal dne 26. ledna 2006 **dvě rozhodnutí týkající se postupu ministerstva dopravy při zadání veřejné zakázky na mýtné**. V případě řízení zahájeného na základě návrhu Sdružení MYTIA (DAMOVO, Fela Management, Ascom, ABD Group) ÚOHS **neshledal** v postupu zadavatele porušení zákona o veřejných zakázkách. Ministerstvo dopravy na druhé straně pochybilo tím, že druhému z neúspěšných uchazečů italské společnosti AUTOSTRADE neodeslalo do deseti dnů od obdržení námitek písemné sdělení o jejich vyřízení. **Tento postup však nijak neovlivnil**

stanovení pořadí nabídek. Zakázka na mýtné byla v polovině listopadu 2005 přidělena sdružení společností vedených společností KAPSCH.

Oba vyřazení uchazeči se u ÚOHS domáhali zrušení rozhodnutí zadavatele o jejich vyloučení a provedení nového posouzení a hodnocení nabídek.

Dle rozhodnutí ÚOHS **bylo Sdružení MYTIA oprávněně vyloučeno**, když obsahově neprokázalo celý rozsah referencí významných služeb tak, jak je zadavatel definoval v zadávací dokumentaci. Dále nebyla splněna zadávací podmínka, neboť nabízený systém neposkytuje úplný výkaz provedených mýtných transakcí. Naopak **neoprávněně** bylo Sdružení vyloučeno vzhledem ke kvalifikačnímu kritériu „přehled počtu zaměstnanců“, nelze akceptovat také důvod k vyloučení spočívající v nesplnění podmínky šifrování datové komunikace. ÚOHS neshledal žádné pochybení vůči MYTII v postupu zadavatele v zadávacím řízení ani v postupu hodnotící komise.

Společnost **AUTOSTRADE** byla také oprávněně vyloučena, a to z několika důvodů. Ve své nabídce totiž nedoložila některé certifikáty, které zadavatel požadoval. Na místo nich dodala prohlášení, která však obsahově neprokazují shodu s požadovanými certifikáty. Nedoloženy byly také výpisy z Rejstříku trestů u dvou členů správní rady společnosti. Také v dalším postupu zadavatele ohledně společnosti AUTOSTRADE neshledal ÚOHS pochybení s výjimkou již zmíněného nedostatku ohledně sdělení o vyřízení námitek. **Jak již bylo uvedeno toto pochybení nemělo vliv na stanovení pořadí nabídek.**

Obě společnosti podaly proti tozhodnutí Úřadu rozklad.

Milionová pokuta byla snížena na polovinu

Pokutu **půl milionu korun uložil** 23. ledna 2006 **Dopravní společnosti Zlín-Otrokovice** svým druhostupňovým rozhodnutím předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Martin Pecina. Zadavatel postupoval v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách. V roce 2004 rozhodl o doplnění

svého vozového parku o šest nízkopodlažních trolejbusů v jednacím řízení bez uveřejnění. S cílem unifikovat nadále svůj vozový park zakázku zadal přímo firmě **Karosa**, od které odebíral v minulosti autobusy. V daném případě však šlo o nákup zboží vzájemně se odlišujícího druhu, a proto nebylo možno označit dodávku trolejbusů jako z pohledu zákona "dodatečnou" zakázku k původním zakázkám na autobusy.

Zadavatel nepostupoval dostatečně transparentně a nezajistil soutěž o veřejnou zakázku. Neprokázal řádným a zákonným postupem (tedy vyhlášením otevřeného řízení), že neexistuje na trhu dodavatel, který by nabídl za dodávku trolejbusů nižší cenu než vybraná Karosa, a že by pak tato nižší cena zadavateli nemohla vykompenzovat i dodatečné náklady plynoucí z následného servisu vozů dvou značek.

Právě zvýšenými náklady na pořízení servisního zařízení i provozními náklady materiálními i personálními zadavatel při obhajobě svého postupu argumentoval. Pokud by ale současné provozování vozidel MHD různých továrních značek s sebou přinášelo nepřiměřené obtíže při údržbě, nebyla by žádná ze společností zajišťujících MHD v ČR ani jinde v Evropě sto vozy rozdílných značek provozovat. **Takovýto závěr ale dle názoru ÚOHS neodpovídá realitě.**

V šetřeném případě činila cena veřejné zakázky celkem 77,8 milionů korun. Maximální výše pokuty při využití pětiprocentní sazby tak mohla činit necelé 4 miliony korun. **ÚOHS zadavateli na základě prvostupňového rozhodnutí uložil dosud nejvyšší nepravomocnou pokutu v oblasti veřejných zakázek ve výši 1 milion korun, která byla po podaném rozkladu předsedou snížena na polovinu.**

Důvodem byl fakt, že se zadavateli podařilo prokázat, že k svému postupu byl veden mj. i konkrétními ekonomickými faktory.

Je však nutno uvést, že ekonomicky nejvýhodnější řešení je zadavatel povinen zajistit vždy pouze postupem podle zákona, což se v daném případě nestalo. Dopravní společnost Zlín – Otrokovice byla povinna zajistit transparentní soutěž všech potenciálních uchazečů o veřejnou zakázku.

ÚOHS vyhrál tři soudní spory

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže **vyhrál** koncem roku 2005 **tři soudní spory** v oblasti veřejných zakázek. Krajský soud v Brně zamítl jak žalobu společnosti KUKU, tak VDI Meta - výrobního družstva invalidů. Obě uvedené firmy se neúspěšně ucházely o veřejné zakázky, následně také neuspěly se svým odvoláním u antimonopolního úřadu a nyní i u soudu.

Společnost KUKU se neúspěšně ucházela o získání zakázky na zajištění veřejně prospěšných služeb ve statutárním městě Mladá Boleslav. V roce 2004 podala návrh na přezkoumání rozhodnutí zadavatele, který ÚOHS zamítl, neboť součástí návrhu nebyl platný doklad o složení uvolněné jistoty.

VDI Meta - výrobní družstvo invalidů se ucházelo o veřejnou zakázku týkající se výběru dodavatele prací v rámci odstranění ekologických škod a rekultivace území Rudná 5 a rekultivace podél ulice Poslanecká na Ostravsku. Na základě rozhodnutí zadavatele - Fondu národního majetku - se nabídka VDI Meta umístila na třetím místě. ÚOHS následně konstatoval, že nabídka tohoto družstva není úplná a uložil zadavateli provést nový výběr a znovu posoudit všechny podané nabídky. Zadavatel nabídky znovu posoudil a rozhodl o vyloučení zmíněného uchazeče pro neúplnost nabídky. Na základě toho se VDI Meta odvolala k ÚOHS, který toto podání zamítl. Důvodem bylo neprokázání splnění kvalifikačních předpokladů ze strany uchazeče.

Krajský soud v Brně **zamítl** také žalobu obce **Hlubočky**. Uvedená obec na Olomoucku se domáhala zrušení rozhodnutí ÚOHS, kterým jí byla uložena pokuta **5 tisíc korun** za porušení zákona o zadávání veřejných zakázek při zadání zakázky na dodávky tepla pro sídliště Hlubočky Dukla.

Zadavatel v daném případě uzavřel dlouhodobou smlouvu bez výběrového řízení se společností OLTERM & TD Olomouc, aniž by k tomuto zjednodušenému postupu byly splněny podmínky stanovené zákonem. **Jedná se o závažné porušení zákona, neboť zadavatel svým postupem nezajistil otevřené soutěžní prostředí.**

„**Takový postup nese znaky obcházení zákona.** Žalobce žádným způsobem nevyvrátil, že předmět veřejné zakázky bylo možno zadat i jiným způsobem, který by v souladu se zákonem zaručil výběr nejvhodnější nabídky při položení většího důrazu na zachování soutěžního prostředí a zásad přezkoumatelnosti a nediskriminace uchazečů o veřejnou zakázku,“ uvedl ve svém rozsudku Krajský soud v Brně.

Pokuty - analýza opatření zadavatelů

V případě zjištěného porušení zákona má ÚOHS jako orgán dohledu možnost uložit zadavateli sankci nebo opatření k nápravě. Pokud ještě daná zakázka není realizována a lze například nesprávně vyloučeného uchazeče vrátit do hry či učinit nápravu například uložením zrušení zadání veřejné zakázky, volí ÚOHS některou z těchto forem nápravy závadného stavu. Byla-li již uzavřena smlouva

o dílo, nebo dozví-li se ÚOHS o porušení zákona až například několik měsíců po samotné realizaci zakázkým, je jedinou možnou formou represe uložení peněžité sankce.

Výše sankce se odvíjí od objemu zakázky a také od formy porušení zákona. Omezí-li například zadavatel okruh zájemců o zakázku, aniž by mu zákon tuto možnost dával, jedná se o závažné porušení pravidel. Jedná-li se o zakázku zadávanou před nabytím účinnosti zákona č. 40/2004 Sb., může výše sankce činit až procento z její ceny. Zakázky vypsáné po 1.5.2004 umožňují zvýšení sankce až na pět procent.

Ač k tomu má ÚOHS se zákona příležitost, **neukládá sankce v milionových částkách**, ale zejména v řádu desítek tisíc. Důvodem je zejména fakt, že zadavatel má tak spíše možnost žádat náhradu škody přímo na odpovědném zaměstnanci nebo specializované firmě, která mu proces zadávání zakázky realizuje.

ÚOHS vykonává dohled nad dodržováním pravidel při zadávání veřejných zakázek od roku 1995. Za celkem jedenáct let od aplikace zákona byly uloženy pokuty **celkem cca 350 různým zadavatelům**. Jedná se o obce, města, městské části, ministerstva, kraje, ale také firmy, které jsou ze zákona zadavateli nebo na některé své projekty obdržely dotace z veřejných rozpočtů. Mezi nejčastěji pokutované zadavatele přitom lze zařadit hlavní město Prahu, ministerstvo zahraničních věcí či Ředitelství silnic a dálnic.

Aby ÚOHS mohl analyzovat, jak jednotliví zadavatelé přistupují k zadávání veřejných zakázek, oslovil cca 50 zadavatelů, z nichž většina byla nucena za opakované porušení zákona zaplatit sankce, s žádostí o odpověď na některé otázky. Cílem bylo zjistit, zda zadavatelé po zaplacení pokuty přistoupili k uskutečnění nápravných opatření, zda například využívají k zadávání zakázek specializované firmy a zda se podle jejich názoru v zadávacím procesu objevují kartelové dohody uchazečů, které narušují konkurenční boj.

Podle obdržených odpovědí jednotliví zadavatelé pravidelně analyzují své chyby a snaží se i činit zodpovědnými jednotlivé zaměstnance, případně najaté specializované firmy. Hlavní město Praha si dokonce nechalo externí auditorskou firmou prověřit **133 veřejných zakázek z let 1998-2002**. Kromě schválení nové metodiky pak provedlo šetření se zaměřením na zjištění odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců. Odvolání byli vedoucí oddělení zodpovědných za realizaci konkrétních zakázek. V sedmi případech bylo navrženo ukončení pracovního poměru. Méně závažná porušení pracovních povinností byla řešena odebráním, resp. snížením osobního příplatku. Snížením mzdy přitom řešili porušení zákona také někteří další zadavatelé. Ministerstvo obrany v jednom případě propustilo odpovědné osoby na základě „jiných skutečností při realizaci veřejných zakázek, kdy byl dán Policii ČR podnět k zahájení trestního stíhání.“

Zajímavé jsou případy, kdy zadavatelé, přestože si na zadávání zakázek najali externí firmu, při přezkumném řízení u ÚOHS neuspěli. Příkladem je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), který nakonec podal na svého mandatáře žalobu o náhradu škody ve výši 70 tisíc korun (výše pokuty stanovená ÚOHS). Dle SZIF mandatář „svou činnost nevykonával dostatečně jako profesionál, zanedbal svou povinnost obstarat příslušné potřebné doklady od vítězného účastníka“ atd. Sankční opatření vůči externí firmě uplatnilo také město Česká Lípa. Služby specializovaných firem omezilo podle svého vyjádření na minimum i ministerstvo zahraničních věcí.

Důvodem je, že „nebyly poskytovány na patřičné odborné úrovni a zkušenosti byly víceméně negativní.“ Obecně lze konstatovat, že specializované právní firmy využívají zadavatelé především u velkých a složitějších zakázek.

Ne všichni se také s konstatovaným porušením zákona smíří a naopak se rozhodnou postupovat proti výroku ÚOHS podáním žaloby. Úspěšnost takovýchto podání byla ale v loňském roce velice nízká (viz graf na jiném místě infolistu). Mezi tyto zadavatele patří například Ředitelství silnic a dálnic, nebo městský obvod Plzeň 3. Oba tyto zadavatelé však závěry ÚOHS i další judikáty zařazují do svých interních metodik. Ředitelství silnic a dálnic již dva roky používá, podobně jako zmiňovaný plzeňský městský obvod, jediné hodnotící kritérium, kterým je výše nabídkové ceny.

Co se týče možných kartelových dohod při zadávání veřejných zakázek, tak pouze jediný z oslovených respondentů, kteří zaslali odpověď do ankety, měl podezření na kartel. Jednalo se o statutární město Plzeň a případ, „kdy všechny předložené nabídky byly výrazně nižší než předpokládaná cena zakázky. Sloučení uchazečů do kartelu však prokázáno nebylo.“ **Tento závěr statistiky se shoduje s rozhodovací praxí ÚOHS, který dosud neuzavřel jediný případ možného porušení zákona o ochraně hospodářské soutěže zakázanou dohodou při zadávání veřejných zakázek.**

Anketa - výběr z odpovědí

Zadavatel	Reakce na rozhodnutí o pokutě	Personální odpovědnost	Využití externí firmy	Informace o kartelech	Objem zadaných zakázek 2005 (v Kč)
Brandýs nad Labem	zvyšování kvalifikace zaměstnanců	-	konzultace s právníky	ne	-
Brno, městská část Brno-střed	personální opatření	rozvázání pracovního poměru, snížení mzdy	pravidelně	ne	-
Fakultní nemocnice Olomouc	vytvoření specializovaného pracoviště	odpovědní pracovníci již u zadavatele nepracují	využívá	ne	612 mil.
Hlavní město Praha	nová metodika, pravidelné kontroly zadávání, audit veřejných zakázek	odvolání vedoucích oddělení, ukončení pracovního poměru, snížení osobního platu	konzultace u složitých zakázek	ne	1,4 mld.
Masarykova univerzita	přezkum interních směrnic	změny ve vedení útvaru	jen u rozsáhlých staveb	ne	1,530 mld.
Město Česká Lípa	metodická opatření, sankce vůči externí firmě	ne	ano	-	25 mil.
Statutární město České Budějovice	-	odpovědní pracovníci již u zadavatele nepracují	-	ne	99,759 mil.
Město Kroměříž	převedení kompetencí na jiný odbor	neuvejena	u větších staveb	ne	68 mil.

Zadavatel	Reakce na rozhodnutí o pokutě	Personální odpovědnost	Využití externí firmy	Informace o kartelech	Objem zadaných zakázek 2005 (v Kč)
Statutární město Plzeň	změny kritérií hodnocení	ne	-	kartel neprokázán	1,346 mld.
Město Rosice	posílení odboru	ne	-	ne	12,5 mil.
Město Zlín	případ od případu	případ od případu, snížení osobního ohodnocení	ve vybraných zakázkách	ne	480 mil.
Ministerstvo dopravy	bez nápravných opatření v posledních 5 letech	-	-	ne	136,1 mil.
Ministerstvo obrany	existence vnitřního předpisu	osoby odpovědné byly již dříve propuštěny	velmi zřídka	konkrétně ne, označeny za možné	4,269 mld.
Ministerstvo zahraničí	změna organizačního řádu	-	špatné zkušenosti	ne	-
Nemocnice Nový Jičín	-	odpovědní pracovníci již u zadavatele nepracují	-	-	-
Orlová	škodní komise	-	ne	-	5 mil.
Ostrava, obvod Radvanice-Bartovice	kontrola využití dotace	rozvázání prac. poměru	ano	-	0
Ředitelství silnic a dálnic	úprava vnitřních předpisů	-	není řešením pro komplikovanost zakázek	ne, ale pravděpodobnost existuje	-
Státní fond životního prostředí	jde o výjimečná pochybení	odpovědní pracovníci již u zadavatele nepracují	ano	-	2 zakázky nad 2 miliony
Státní zemědělský intervenční fond	v jednom případě žaloba o náhradu škody		specializovaná firma	ne	-
Statutární město Brno	např. změna systému zadávání	snížení mzdy	-	ne	1,068 mld.